

Advies

**Aanpassing van het minimumloon
per 1 januari 2017**

December 2016

De Sociaal Economische Raad

De Sociaal Economische Raad (SER) is een bij landsverordening ingesteld onafhankelijk overleg- en adviesorgaan dat de regering adviseert over allerlei belangrijke onderwerpen van sociaal-economische aard.

In de SER hebben vertegenwoordigers van werknemers- en werkgevers-organisaties en onafhankelijke deskundigen zitting. De leden van de SER bespreken allerhande aangelegenheden op sociaal-economisch gebied en brengen hierover gevraagd en ongevraagd adviezen, nota's en rapporten uit.

Met de instelling van de SER heeft de overheid het mogelijk gemaakt voor sociale partners om zich vrijelijk en ongebonden, gevraagd of ongevraagd uit te spreken over het sociaal economische beleid.

De adviezen, rapporten en nota's van de SER zijn, nadat zij door de regering openbaar zijn gemaakt, digitaal verkrijgbaar bij de SER.

Contactgegevens van de SER

Adres : L.G. Smith Boulevard 134
Oranjestad
Aruba
Telefoon : 00297-5832713
Fax: : 00297-5838956
E-mail : ser.aruba@hotmail.com

Inleiding	3
1 Noodzakelijke wetswijzigingen	4
1.1 Period Average Inflation	4
1.2 Additionele factoren ter bepaling maatschappelijke noodzaak	4
2 Maatschappelijk noodzaak en economische draagkracht	6
2.1 Maatschappelijke noodzaak.....	6
2.2 Economische draagkracht.....	7
3 Advies van de Raad	9

Inleiding

De directeur van de Directie Arbeid & Organisatie (DAO) heeft per brief d.d. 12 oktober 2016 (zie bijlage 1) de Minister van Arbeid bericht dat hij in zijn hoedanigheid als directeur van de DAO een fax d.d. 20 september 2016 van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) heeft ontvangen (zie bijlage 2) waarbij hij geïnformeerd werd dat het prijsindexcijfer van de gezinsconsumptie van de maand augustus 2016 met 1,4% is gedaald ten opzichte van de maand augustus 2015.

Hoewel het prijsindexcijfer gedaald is en het minimumloon krachtens de Landsverordening Minimumlonen –behoudens indien er sprake is van bij bijzonder omstandigheden- alleen kan worden aangepast bij een verhoging, adviseert de directeur van de DAO de Minister van Arbeid het schrijven van het CBS voor te leggen aan de SER.

Verder informeert de directeur van de DAO de Minister van Arbeid dat ook dit jaar de “End of Period” berekeningswijze gehanteerd wordt in plaats van de “Periode Average Inflation” berekeningsmethode aangezien het wetsvoorstel ter aanpassing van de berekeningsmethode van artikel 13 lid 1 van de Landsverordening Minimumlonen nog niet gereed is.

Op basis van het schrijven van de directeur van de DAO heeft de minister per brief d.d. 1 november 2016 de SER verzocht om een advies inzake verhoging van het minimumloon per 1 januari 2017, krachtens de Landsverordening Minimumlonen (zie bijlage 3).

Het adviesverzoek van de Minister van Arbeid is op woensdag 9 november 2016 op het Secretariaat van de SER binnen gekomen en behandeld op de eerstvolgende raadsvergadering op maandag 14 november 2016.

De Raad moet in dit kader echter wel opmerken dat het hem zeer bevreemd dat gedurende het proces om te komen tot zijn uiteindelijke advies inzake aanpassing van het minimumloon, de regering –bij monde van de Minister-President- reeds in de media aangekondigd heeft het minimumloon met 2% te verhogen per 1 januari of 1 februari 2017. Dergelijke aankondiging, terwijl de SER nog bezig is met zijn noodzakelijke onderzoek en overwegingen ten behoeve van het opstellen van het advies, tast de geloofwaardigheid en toegevoegde waarde van het SER-advies inzake aanpassing van het minimumloon aan.

1 Noodzakelijke wetswijzigingen

1.1 Period Average Inflation

Zoals bekend heeft de Raad reeds in het SER-advies van 2012 de regering geadviseerd om de berekeningswijze voor de prijsinflatie in artikel 13 lid 1 van de Landsverordening te wijzigen van “End of Period Inflation” naar “Period Average Inflation”. Reden voor deze voorgestelde wijziging was (en is) om inzicht te krijgen in de gemiddelde ontwikkeling in de prijsindex over 12 maanden in tegenstelling tot alleen de maand augustus van het vorige en huidige jaar, hetgeen slechts een momentopname is. Zowel de Centrale Bank van Aruba (CBA), het CBS als de DAO kon zich vinden in dit advies.

Aangezien deze voorgestelde berekeningswijze -met instemming van de ministerraad (30 november 2012 BE-77/12)- door de Minister van Arbeid is geaccordeerd, hanteert de SER sindsdien de “Period Average Inflation” berekeningswijze om de koopkrachtontwikkeling te bepalen en zo te zien of er sprake is een inflatie of deflatie en in welke mate.

Hoewel de SER wederom heeft moeten constateren dat de regering -ondanks haar voornemens- het nog niet gelukt is om deze wetswijziging gereed te krijgen, blijft de SER ook voor wat betreft de inflatieberekening van dit jaar de “Period Average Inflation” berekeningswijze hanteren om de koopkrachtontwikkeling (inflatie of deflatie) te bepalen.

1.2 Additionele factoren ter bepaling maatschappelijke noodzaak

De Raad betreurt het feit dat de regering ondanks zijn voornemens -na overleg met de SER- artikel 13 van de Landsverordening Minimumlonen vooralsnog niet dusdanig heeft aangepast, zodat andere (sociaal maatschappelijke) factoren en/of indicatoren -behalve het prijsindexcijfer- meegenomen kunnen worden om de maatschappelijke noodzaak voor een eventuele verhoging van het minimumloon te kunnen bepalen.

De Raad dient zich in het kader van “maatschappelijke noodzaak” momenteel uitsluitend te houden aan hetgeen neergelegd is in artikel 13 lid 1 en 2 van de Landsverordening Minimumlonen terwijl er mogelijk ander (sociaal maatschappelijk) factoren hierin een rol kunnen spelen.

Voor wat betreft de mogelijke aanpassing in artikel 13 van de Landsverordening Minimumlonen, wil de Raad de regering adviseren om slechts objectieve meetbare factoren en/of indicatoren te overwegen, zodat er geen ruimte ontstaat voor discussie over subjectieve interpretaties, die (door partijen) te pas en on te pas gehanteerd kunnen worden na gelang het uitkomt.

2 Maatschappelijk noodzaak en economische draagkracht

In zijn beoordeling of een aanpassing/verhoging van het minimumloon wenselijk is, kijkt de Raad in eerste instantie naar de maatschappelijke noodzaak hiervan. Daarna wordt bekeken of en zo ja in hoeverre een verhoging van het minimumloon macro-economisch gedragen kan worden.

De Raad merkt met betrekking tot de maatschappelijke noodzaak en macro-economische draagbaarheid ten aanzien van een verhoging van het minimumloon per 1 januari 2017, het volgende op:

2.1 Maatschappelijke noodzaak

Bij zijn beoordeling over de **maatschappelijke noodzaak** voor een eventuele verhoging van het minimumloon heeft de Raad gekeken of er sprake was van koopkrachtverlies van de laagstbetaalden als gevolg van de stijging van het prijsindexcijfer van de gezinsconsumptie conform artikel 13 lid 1 en 2 van de Landsverordening Minimumlonen alsmede of er sprake was van “bijzondere omstandigheden” in de zin van lid 3 van hetzelfde artikel.

Prijsindexcijfer

Zoals vermeld in het vorige hoofdstuk hanteert de SER de “Periode Average Inflation” berekeningsmethode. Deze berekeningsmethode geeft een deflatie aan van -0,9%, er is dus sprake van een vermeerdering van de geldwaarde/koopkracht in plaats van koopkrachtverlies. Overigens is het prijsindexcijfer volgens de door de DAO gehanteerde “End of Period” berekeningswijze -1,4%, hetgeen op nog groter deflatie aanduidt.

Bijzondere Omstandigheden

De Raad heeft verder tot op heden in het huidige jaar 2016 ook geen “bijzondere omstandigheden” (lees extra lasten- verzwaren bij de burger) kunnen constateren in de zin van artikel 13 lid 3 van de Landsverordening Minimumlonen.

Conclusie

Op grond bovenstaande analyse concludeert de Raad dat er -op basis van artikel 13 lid 1 en 2 alsmede lid 3- geen maatschappelijk noodzaak is voor een aanpassing/verhoging van het minimumloon per 1 januari 2017.

2.2 Economische draagkracht

Om vast te kunnen stellen of er voldoende economische draagkracht is ten aanzien van een verhoging van het minimumloon, dient er beoordeeld te worden of een verhoging van het minimumloon een negatief effect zal hebben op de concurrentiepositie en aan de onderkant van de arbeidsmarkt. Derhalve wordt gekeken naar de recente economische ontwikkelingen en verwachtingen. Is er sprake van een economische groei (productie, investeringen, consumptie), zo ja van hoeveel procent? Of is er juist sprake van een economische recessie?

Economische vooruitzichten voor 2016

Volgens de "Economic Outlook 2016" van de CBA van 14 september 2016 zou de economie in 2016 uiteindelijk (slechts) met 0,4% groeien. Dit voornamelijk door de voorgenomen investeringen gemoeid met het ombouwen van de olieraffinaderij door Citgo. Echter het positief effect hiervan staat tegenover verwachte aanhoudende tegenvallende ontwikkelingen in de export (lees inkomsten) van toeristische diensten.

De bijdrage van de consumptie aan de economie vanwege de verwachte extra werkgelegenheidsimpuls zal volgens het CBA beperkt zijn vanwege de verminderde consumentenvertrouwen en de verwachte daling van het besteedbaar inkomen in verband met de zwakke ontwikkeling in de toeristische sector. Mogelijke vertraging in investeringsprojecten met betrekking tot het ombouwen van de raffinaderij alsmede schokken aan de vraagzijde van de toeristische sector (vanwege regionale politieke onzekerheden, zwakke internationale economische klimaat en regionale competitie) zullen deze vooruitzichten beïnvloeden.

In de "State of Economy" publicatie van de CBA van 11 november 2016 wordt (echter) aangegeven dat in de eerste 6 maanden van het jaar 2016 de economische activiteiten significant afgenomen zijn en het eerder geschatte reële bruto binnenlands produkt met 1,6% gedaald is. Dit vanwege lager ontvangsten uit het toerisme, bescheiden investeringen en een zwakke binnenlandse consumptie. Ook is er in de eerste 6 maanden van dit jaar een daling in het aantal inschrijvingen van nieuwe bedrijven bij de Kamer van Koophandel (KVK) in vergelijking met dezelfde tijd in 2015.

Gezien het bovenstaande lijkt het onwaarschijnlijk dat de aangegeven economische groei van 0,4% voor het jaar 2016 gehaald zal worden.

Economische vooruitzichten voor 2017

Voor wat betreft het jaar 2017 geeft de CBA in haar "Economic Forecast Monitor" van 28 oktober 2016 aan een economische groei van 3,2% te verwachten. De CBA schrijft deze economische groei van 3,2% toe aan investeringen die gemoeid zijn met het ombouwen van de raffinaderij door Citgo. Echter gezien de vertraging die dit proces dit jaar nu al heeft opgelopen en ook verder in 2017 dreigt op te lopen, is de kans groot dat de geschatte economische vooruitgang van 3,2% straks naar beneden gecorrigeerd zal moeten worden.

Gezien het feit dat Aruba een exportgeleide economie is dat sterk afhankelijk is van toerisme, is ook gekeken naar de economische vooruitzichten van landen die belangrijk zijn voor het toerisme zoals Latijns-Amerika (Venezuela), de Verenigde Staten en Europa voor 2017. De geschatte GDP-groei voor de Verenigde Staten is 2,2%, voor Europa 1,4% en voor Latijns-Amerika 1,8%.

Met name de economische en politiek situatie in Venezuela is een zorgelijk punt voor wat betreft de inkomsten vanuit het toerisme. Ook de daling van de euro ten opzichte van de dollar (en de daaraan gekoppeld Arubaanse florin) en de verwachte toename in de olieprijs in 2017 kunnen nadelige gevolgen hebben voor de reiskosten (lees duurdere vliegtickets en of cruisetickets) van toeristen en leiden tot mindere opbrengsten uit het toerisme.

Conclusie

Gezien het feit dat 2016 tot nu toe macro-economisch gezien geen goed jaar is geweest, dat de voorspelde economische groei van 0,4% waarschijnlijk niet gehaald zal worden en de vooruitzichten voor 2017, voor wat betreft de Citgo-investeringen en het toerisme nog onzeker zijn, is er onvoldoende economische draagkracht voor een verhoging van het minimumloon per 1 januari 2017.

3 Advies van de Raad

Ten aanzien van het adviesverzoek van de Minister van Arbeid inzake verhoging van het minimumloon per 1 januari 2017, krachtens de Landsverordening Minimumlonen, komt de Raad -na het maatschappelijk noodzaak en de economische draagkracht te hebben overwogen- tot het volgend advies:

Overwegend dat:

- op basis van artikel 13 lid 1 en 2 alsmede lid 3 er geen maatschappelijk noodzaak is voor een aanpassing/verhoging van het minimumloon per 1 januari 2017;
- er geen economische draagkracht is waardoor een verhoging van het minimumloon per 1 januari 2017 de bedrijfskosten van het bedrijfsleven nog verder laten toenemen, hetgeen gevolgen kan hebben voor de concurrentiepositie en druk zet aan de onderkant van de arbeidsmarkt, hetgeen kan leiden tot mindere arbeidsplaatsen en zelfs tot ontslagen wat weer de werkloosheid zal verhogen;

adviseert de Raad tegen een verhoging van het minimumloon per 1 januari 2017.

Oranjestad, 2 december 2016

Dhr. J.R. (Rudy) Geerman
Voorzitter
Sociaal Economische Raad

Dhr. drs. Felix R.E. Bijlhout
Secretaris
Sociaal Economische Raad

Bijlage 1

Aan de Minister van Sociale Zaken, Jeugdbeleid en Arbeid

ZE dhr. drs. Pauldrick F.T. Croes

Bestuurskantoor

L.G. Smith Blvd. 76

Alhier

Oranjestad, 12 oktober 2016.

Onderwerp: aanpassing minimumlonen per 1 januari 2016

Ons kenmerk: DAO/2016/602

Geachte Minister,

Middels dit schrijven wordt uw aandacht gevraagd voor het volgende.

Aan de Minister belast met Arbeid wordt op grond van artikel 13 lid 1 van de Landsverordening minimumlonen de bevoegdheid gegeven om bij ministeriële regeling, na de Sociaal Economische Raad te hebben gehoord, wijzigingen te brengen in de in artikel 9, eerste en tweede lid, genoemde bedragen naar aanleiding van een **verhoging** van het prijsindexcijfer.

Bijgaand treft u het schrijven van het Centraal Bureau voor de Statistiek inzake het consumentenprijsindexcijfer waaruit blijkt dat het prijsindexcijfer van de gezinsconsumptie van de maand augustus 2016 met **1.4 %** is **gedaald** ten opzichte van de maand augustus 2015. Ondanks het feit dat het prijsindexcijfer is gedaald en de minimumlonen krachtens de Landsverordening Minimumlonen alleen kunnen worden aangepast bij een verhoging, adviseert de Directie Arbeid en Onderzoek aan de Minister om dit schrijven ter advies voor te leggen aan de Sociaal Economische Raad.

Tot slot wil ik u erop wijzen dat ook dit jaar het 'end of period inflation' cijfer van -1.4 % is gebruikt in plaats van het 'period average inflation' cijfer van -0.9 % aangezien het wetsvoorstel ter aanpassing van de berekeningsmethode van artikel 13 lid 1 van de Landsverordening minimumlonen nog niet gereed is.

L.G. Smith Boulevard 160
 Oranjestad - Aruba
 Contact person:
 Leonardo da Silva
 Phone: 583-7433 ext. 296
 e-mail: Ldsilva@cbs.aw

TO:	MR.KOCK	COMPANY: DAO
FROM:	LEONARDO DA SILVA	EMAIL: DIRECTIEARBEID@ARUBA.GOV.AW
SUBJECT:	CPI AUG 2010-2016	REF:
DATE:	20 SEPTEMBER 2016	FAX: 583 7422

Dear Mr. Kock,

We hereby provide you with the requested information. Table 1 provides an overview of the end of period and period average percentage change in Consumer Price Index (CPI) for August for the years 2010 through 2016.

Table 1: End of period inflation & Period average inflation for the Consumer Price Index for August, 2010 - 2016 (Total Population (Dec 2006 = 100))

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
End of period inflation *	-0.1	6.8	-2.8	-1.1	0.4	0.7	-1.4
Period average inflation **	2.3	2.1	3.6	-3.0	-0.3	1.0	-0.9

Source: Central Bureau of Statistics Aruba

* Last 12 months

** Last 24 months

For any questions feel free to contact us at CBS.

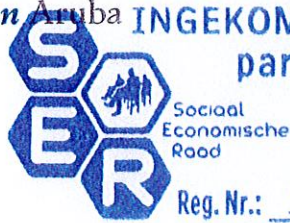
Best regards,

Director

Dhr. Marlon Faarup

Regering van Aruba

INGEKOMEN: 9-11-2016
paraaf: EB

Reg.Nr.: 503

Ministerie van Sociale Zaken,
Jeugd en Arbeid
L.G.Smith Blvd. 76
Oranjestad, Aruba
Tel. (297) 528 4900
minsja@arubagovernment.aw

Aan de wnd. Secretaris van de Sociaal Economisch Raad, dhr. Felix Bijlhout

Referentie

MINSJA/1142/16

Datum 1 november 2016

Betref

Verzoek voor advies

Waarde heer Bijlhout,

Onder verwijzing naar bijgevoegde schrijven van de Directie Arbeid en Onderzoek d.d. 12 oktober 2016, verzoek ik hierbij de SER om binnen twee weken na dato een advies aan mijn persoon te doen toekomen over de verhoging van een minimumloon krachtens de Landsverordening Minimumlonen in de hoedanigheid van Minister van Sociale Zaken, Jeugd en Arbeid.

Vertrouwend op uw medewerking in deze, verblijf ik.

Hoogachtend,

De Minister van Sociale Zaken, Jeugd en Arbeid
Dhr. drs. Paul F.T. Croes

Bijlage: Brief van de DAO met onderwerp aanpassing minimumlonen per 1 januari 2017 d.d. 13 oktober 2016

L.G. Smith-Boulevard 134, Oranjestad, Aruba
Telefoon: (297) 583-2713
Fax: (297) 5838956